

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

SWZ Woningcorporatie
W. Eskes
Postbus 40040
8004 DA ZWOLLE

Inlichtingen bij
Nienke Elzinga
telefoon 038 499 76 62
n.elzinga@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming – onderdeel soorten

Geachte mevrouw Eskes,

Datum
13.05.2019
Kenmerk
2019/0018887
Pagina
1
Uw brief

U heeft, namens SWZ Woningcorporatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 14 december 2018² ontvangen. De aanvraag is in verband met de renovatie van huurwoningen aan de Isaac van Hoornbeekstraat 1-96 in Zwolle. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Uw kenmerk

Zaaknummer
5189956

Wij verlenen u een ontheffing³ van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van gierzwaluw en huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁴. En voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing is in verband met de renovatie van complex 110, de Isaac van Hoornbeekstraat 1-96 in Zwolle.

U krijgt geen ontheffing van het verbod om de gierzwaluw en huismus opzettelijk te storen, waarbij sprake is van een effect op de staat van instandhouding⁶ en van het verbod de gewone dwergvleermuis te verstoren⁷. De door u genomen maatregelen voorkomen dat een overtreding van dit verbod optreedt.

De volgende stukken van de aanvraag maken onderdeel uit van de ontheffing:

- Bijlage 4 Mitigerende maatregelen van gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis

Deze ontheffing is geldig vanaf de dag na verzending van deze ontheffing tot 1 april 2021.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid.

² EDO-kenmerk 2018/0541726.

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid.

⁴ Art. 3.1, tweede lid

⁵ Art. 3.5, vierde lid

⁶ Art. 3.1, vierde lid

⁷ Art. 3.5, tweede lid

Bijlagen

Datum verzending

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁸. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 1.757,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Nienke Elzinga, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 76 62. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2018-005078 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

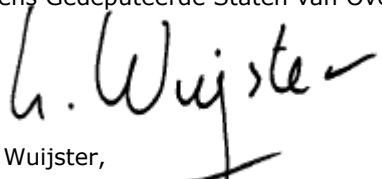
2019/0018887

Pagina

2

Uw brief

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Uw kenmerk

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Locatie waarnemingen van gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis
Bijlage 4	Locatie mitigerende maatregelen van gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van Zwolle.
- Ecoresult B.V., F.A. van Meurs, Van Ravesteijn-erf 156 in Dordrecht.

⁸ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in de kantlijn van onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

3

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact opnemen met het bevoegd gezag? Geeft u dan altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het meldpunt is bereikbaar via de telefoon onder nummer 038 425 24 23 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Als u het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan moet u dit ter goedkeuring voorleggen aan de provincie. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met ons meldpunt.
2. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts) personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
3. Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden dient u de datum van de start te melden bij het meldpunt. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief een telefoonnummer;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige, inclusief een telefoonnummer;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2019/0018887).

Gierzwaluw

4. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de gierzwaluw. De voortplantingsperiode loopt van half april tot en met half augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan de voortplantingsperiode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologische deskundige⁹

⁹ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij een werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

4

Uw brief

Uw kenmerk

op het gebied van de gierzwaluw. Afwijkingen dienen onderbouwd te worden aangetekend in het logboek.

5. U dient minimaal 5 permanente verblijfplaatsen voor de gierzwaluw te realiseren in de vorm van neststenen. Deze worden geplaatst in de kopgevel van het blok zoals aangegeven in bijlage 4. De verblijfplaatsen zijn gerealiseerd voor het broedseizoen van 2020.

Huismus

6. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de huismus. De voortplantingsperiode van de huismus loopt van maart tot en met augustus. Aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen (met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook kwetsbare perioden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan de voortplantingsperiode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Afwijkingen dienen onderbouwd te worden aangetekend in het logboek.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

5

Uw brief

Uw kenmerk

7. Tenminste drie tot vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden moeten de nesten en rustplaatsen van de huismus ongeschikt gemaakt worden. Het ongeschikt maken mag niet in de voortplantingsperiode uitgevoerd worden. Indien werkzaamheden doorlopen tot in de voortplantingsperiode, worden de betreffende verblijfplaatsen voor aanvang van de voortplantingsperiode ongeschikt gemaakt en zijn tijdig tijdelijke vervangende verblijfplaatsen gerealiseerd. In de laatste maand van de gewenningsperiode van drie maanden kan al aangevangen worden met het langzamerhand ongeschikt maken van de oorspronkelijke verblijfplaats.
8. Het ongeschikt maken van de nesten en rustplaatsen van de huismus moet plaatsvinden door de toegangswegen af te dichten of door de dakpannen handmatig te verwijderen. Bij het afdichten van de toegangswegen moet er zorg voor worden gedragen dat alle toegangen worden afgedicht. De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige beslist, uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. De ecologisch deskundige dient dit te onderbouwen in het logboek.
9. Voor de huismus moeten na afronding van de werkzaamheden permanente verblijfplaatsen aanwezig zijn. U maakt deze permanente verblijfplaatsen door 300m aan vogelvides te plaatsen langs de gehele daklengte op de locatie als aangegeven in bijlage 4.

Gewone dwergvleermuis

10. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. De kwetsbare overwinteringsperiode loopt van november tot en met maart. De kwetsbare paarperiode loopt van half augustus tot half oktober. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Afwijkingen dienen onderbouwd te worden aangetekend in het logboek.
11. De verblijfplaatsen worden ten minste 3 tot 5 dagen voor de aanvang van de werkzaamheden ongeschikt gemaakt, maar buiten de kwetsbare perioden. Een week voorafgaand aan het ongeschikt maken moet u de toezichthouder melden wanneer u gaat

starten met het ongeschikt maken en op welke wijze u ongeschikt maakt. U hebt aangegeven het ongeschikt maken uit te voeren door het afdichten van de toegangswegen met exclusion flaps. Let ook op eventuele verblijfplaatsen aan de bovenzijde van de spouw. Na het ongeschikt maken moet een controle worden uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. De ecologisch deskundige bepaalt dat. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. De onderhoudswerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn.

12. Voor de gewone dwergvleermuis moeten na afronding van de werkzaamheden permanente voorzieningen zijn gerealiseerd, door het plaatsen van inbouwkasten in de gevels ter hoogte van de dakrand. Het ophangen van deze kasten moet op de volgende wijze gebeuren:
- De kasten worden aangeboden met een factor 2 per aanwezige verblijfplaats (dus minimaal 6 kasten);
 - De kasten worden in de directe omgeving van de verblijfplaatsen opgehangen, binnen 100 á 200 meter van de oorspronkelijk verblijfplaats;
 - Bij de balts- en paarverblijfplaatsen en vermoedelijke winterverblijfplaatsen wordt een gewenningsperiode gehanteerd van 6 maanden in de actieve periode van vleermuizen voorafgaand aan de start van de balts- en paarperiode;
 - De kasten worden opgehangen op minimaal 3 meter hoogte en hebben een vrije aanvliegroute;
 - De locatie is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten het bereik van roofdieren;
 - De kasten worden zoveel mogelijk opgehangen in verschillende windrichtingen, zodat verschillende microklimaten worden aangeboden;
 - De kasten worden opgehangen onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
 - De locaties van de kasten moeten na plaatsing worden genoteerd in het logboek (specifieke locaties op kaart, niet alleen adres).

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

6

Uw brief

Uw kenmerk

Overige zaken

13. U moet een ecologisch logboek (laten) bijhouden, bijvoorbeeld door de ecologisch deskundige. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan onder andere om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de tijdelijke verblijfplaatsen, permanente verblijfplaatsen, wijze van toegankelijk maken van het dak voor vleermuizen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met BAT detector, en oplossingen bij onverwachte soorten of situatie. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie.

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	9
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	9
A1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	9
A1.2	Doelstelling van het project	10
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
A1.4	Periode	10
A1.5	Onderliggende documenten	10
A1.6	Aanvullende gegevens	11
A2	Bevoegdheid	11
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	11
A3	Procedure	11
A3.1	Overeenstemming andere provincie	11
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	11
A4	Toetsingskader soorten	11
A4.1	Wettelijke regels	11
A4.2	Provinciaal beleid	12
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	12
A4.2.2	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	12
A4.2.3	Jaarrond beschermde vogelnesten	12
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	13
B1	Inhoudelijke beoordeling	13
B1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	13
B1.1.1	Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	13
B1.1.2	Beoordeling uitgevoerd onderzoek	15
B1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	16
B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag	16
B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling	17
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project / de activiteiten	19
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	19
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging	19
B1.4	Wettelijk belang van het project	20
B1.4.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	20
B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang	20
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	21
B1.6	Toetsing aan overige vereisten	21

Datum
13.05.2019

Kenmerk
2019/0018887

Pagina
7

Uw brief

Uw kenmerk

B1.7	Eindconclusie toetsing	21
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden.....	22
C	Slotconclusie	22

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

8

Uw brief

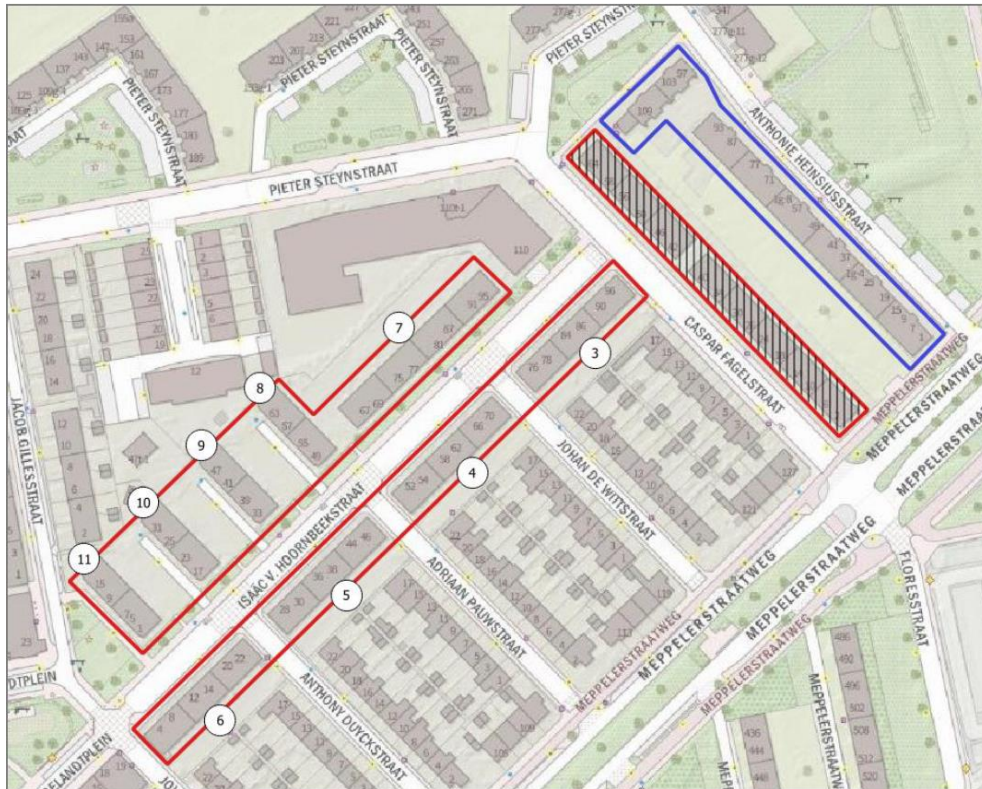
Uw kenmerk

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Woningstichting SWZ wil energetische maatregelen treffen voor 96 van haar woningen aan de Isaac van Hoornbeekstraat 1-96 in Zwolle (zie figuur 1).

Figuur 1 – Projectgebied Complex 110 (rood omlijnd) in Zwolle. Genummerde blokken worden gerenoveerd.

Voor de hoogbouw woningen aan de Isaac van Hoornbeekstraat 1-63 (bloknummers 8 t/m 11) worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- herstel voegwerk;
- isoleren van de spouw en herstel metselwerk;
- isoleren van de begane grondvloer;
- herstel/versteviging borstwering balkons;
- vervangen enkel glas voor dubbel glas;
- schilderwerk;
- vervangen woningentree deuren.

Voor de laagbouw woningen aan de Isaac van Hoornbeekstraat 2-96 en 65-95 (bloknummers 3 t/m 7) worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- vervangen dak;
- herstel voegwerk en lood schoorstenen (i.v.m. nieuw dak);

- isoleren van de spouw en herstel metselwerk;
- isoleren van de begane grondvloer;
- herstel/versteviging borstwering balkons;
- vervangen enkel glas voor dubbel glas;
- schilderwerk;
- vervangen woningentree deuren.

Verder vindt voor alle woningen terreininrichting plaats:

- verwijdering beplanting (struiken) in plantsoenen;
- plaatsen van 96 prefab bergingen achter de woningen;
- aanleg van beplanting (hagen e.d.).

De werkzaamheden omvatten alleen het vervangen van lage heesters in groenstroken. Tuinen blijven gehandhaafd. Ook bomen en grotere struiken in groenstroken blijven gehandhaafd.

De werkzaamheden vinden plaats in 2019 met eventuele uitloop tot in 2021. Afhankelijk van de aangetroffen soorten wordt in een eerder of later stadium in 2019 een bepaald blok gerenoveerd.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

10

Uw brief

Uw kenmerk

A1.2 Doelstelling van het project

Woningstichting SWZ wil energetische maatregelen treffen om haar woningen te verduurzamen.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis van het verbod om nesten, voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen^{10,11}. En van het verbod om de gierzwaluw en huismus opzettelijk te storen, waarbij sprake is van een effect op de staat van instandhouding¹² en van het verbod de gewone dwergvleermuis te verstoren¹³.

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 april 2019 tot en met 1 april 2021.

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ecoresult, 27 september 2016. Quickscan flora en fauna. In het kader van de Flora- en faunawet. Plangebied: 8 Complexen te Zwolle Holtenbroek, Dieze Oost en Zeeheldenbuurt. Rapportkenmerk ER20160618v02;
- Ecoresult, 16 november 2016. Aanvullend onderzoek vleermuizen, vogels en beschermde vaatplanten. Plangebied: 8 Complexen te Zwolle Holtenbroek, Dieze Oost en Zeeheldenbuurt. Rapportkenmerk ER20161028v01;
- Ecogroen, 14 december 2018. Activiteitenplan renovatie complex 110 Zwolle;
- Ecogroen, 11 april 2019. Beantwoording vragen.
- AK blom, 8 februari 2019. Asbestinventarisatie van woningen, bergingen en een trappenhuis Isaäc van Hoornbeekstraat te Zwolle, Project 18/7667 (1, 2, 3 en 4) versie 2 complex 110.

¹⁰ Art. 3.1, tweede lid.

¹¹ Art. 3.5, vierde lid.

¹² Art. 3.1, vierde lid

¹³ Art. 3.5, tweede lid

A1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 14 december 2018 ontvangen. Op 3 april 2019 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 11 april 2019¹⁴ ontvangen.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden (hoofdzakelijk) plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁵. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

11

Uw brief

Uw kenmerk

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

¹⁴ Ons kenmerk 2019/0116111.

¹⁵ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁶ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁷ zijn voor de toetsing relevant.

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁸ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁹ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het beleid van het ministerie van Economische Zaken voor jaarrond beschermde nesten heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel onverkort overgenomen.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest

¹⁶ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁷ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹⁸ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

Datum
13.05.2019
Kenmerk
2019/0018887
Pagina
12
Uw brief
Uw kenmerk

belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling²⁰ vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Tijdens het broedseizoen zijn de verbodsbepalingen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Nesten van de gierwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor de nestplek niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

13

Uw brief

Uw kenmerk

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten²¹ (voorheen de soortenstandaard) van de gierwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

Op 23 maart 2016 is verkennend vooronderzoek uitgevoerd naar aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied en omgeving. Hieruit bleek dat aanvullend onderzoek noodzakelijk was naar klein glaskruid, steenmarter, vleermuizen (met name gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger), huismus en gierwaluw.

De aanvullende onderzoeken zijn uitgevoerd volgens het geldende vleermuisprotocol en kennisdocumenten (gierwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis). Deze zijn volgens de aanvrager uitgevoerd in de juiste periode en onder gunstige omstandigheden en door deskundigen op het gebied van gierwaluw, huismus en/of vleermuizen. In de tabel hieronder zijn de onderzoekdata opgenomen.

²⁰ Art 3.1, eerste, tweede, derde en vierde lid van de Wnb

²¹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

Datum
13.05.2019
Kenmerk
2019/0018887
Pagina
14
Uw brief
Uw kenmerk

Onderzoek	Datum	Gem. Temp.	Wind	Neerslag
Huismus	05-04-2016	9 °C	2 Bft	Droog
Huismus	11-05-2016	19 °C	3 Bft.	Droog
Gierzwaluw	06-06 t/m 07-06-2016	18 – 19 °C	2 Bft.	Droog
Gierzwaluw	21-06-2016	24 – 28 °C	2 Bft.	Droog
Gierzwaluw	11-07-2016	19 °C	3 Bft.	Droog
Vleermuizen	06-06 t/m 07-06-2016	18 – 19 °C	1 Bft.	Droog
Vleermuizen	11-07 t/m 12-07-2016	16 – 19 °C	2 Bft.	Droog
Vleermuizen	15-08 t/m 18-08-2016	15 – 17 °C	3 Bft.	Droog
Vleermuizen	05-09 t/m 07-09-2016	16 – 18 °C	1 – 2 Bft.	Droog

Het onderzoeksgebied is opgedeeld door:

- Waarnemer 1 het centrale deel van het plangebied te laten controleren op activiteit (De I. van Hoornbeek-sstraat en de C. Fagelstraat). Hierbij is gebruik gemaakt van een fiets en een batdetector.
- Waarnemer 2 de buitenzijde van het plangebied te laten controleren op activiteit (achterzijde panden en A. Heinsiusstraat). Hierbij is gebruik gemaakt van een fiets en een batdetector.

Gierzwaluw

In het projectgebied is 1 voortplantingsplaats van de gierzwaluw aangetroffen. Deze bevond zich onder de dakpannen, bij de schoorsteen op de nok van Isaac van Hoornbeekstraat 96. Op de kaart in bijlage 3 is de locatie van het nest weergegeven. Buiten het projectgebied zijn ook minstens 10 verblijfplaatsen van de gierzwaluw aangetroffen. Deze bevonden zich voornamelijk aan de voorgevels van woningblokken.

Huismus

Het plangebied fungeert als voortplantingsplaats en winterverblijfplaats voor 17 paar huismussen. Binnen een afstand van 50 meter is essentieel functioneel leefgebied aanwezig in de tuinen en groenstroken die grenzen aan de nesten, in de vorm van foerageergebied, gelegenheid tot het nemen van stofbadjes en schuilgelegenheid,

In het projectgebied zijn 17 huismusnesten aangetroffen. In bijlage 3 is de locatie van de nesten weergegeven. Alle nesten bevonden zich onder de dakpannen boven de dakgoot op de achter- of voorgevel. De ruimte onder de dakpannen functioneert ook als winterverblijfplaats (tijdens hevige kou). Volgens de aanvrager verblijven de huismussen jaarrond op deze plekken. De tuinen aan de voor- en achterzijde, omliggende tuinen en de groenstrook langs de Anthony Fokkerweg (alle met onder meer jaarrond groen en haagjes) functioneren als leefgebied voor huismus in de vorm van foerageergebied, schuilgelegenheid en plaatsen om stofbadjes te nemen. De maximale waargenomen afstand tussen nest en functioneel leefgebied is 50 meter.

Vleermuizen

Van de gewone dwergvleermuis zijn 3 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het projectgebied vastgesteld met maximaal 10 dieren per verblijfplaats. Deze paarverblijfplaatsen fungeren hoogstwaarschijnlijk ook als winterverblijfplaats. In bijlage 3 zijn de locaties van de verblijfplaatsen weergegeven. Door de werkzaamheden in het projectgebied verdwijnt geen essentieel foerageergebied of vliegroutes voor gewone dwergvleermuis.

Tijdens de veldonderzoeken zijn ook de laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. Echter deze 2 soorten hebben geen binding in de vorm van verblijfplaatsen of foerageergebied met het projectgebied.

Gewone dwergvleermuis

Er zijn 3 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Er moet op basis van de huidige kennis van gewone dwergvleermuis van worden uitgegaan dat paarverblijfplaatsen ook kunnen fungeren als winterverblijfplaats. Het gaat hierbij vaak om één tot enkele dieren (de paargroep, eventueel aangevuld met extra individuen, in totaal maximaal 10 dieren).

In totaal zijn binnen en grenzend aan het projectgebied 15 waarnemingen gedaan van foeragerende exemplaren (steeds 1 exemplaar op dezelfde locatie tegelijkertijd). Hiervan zijn 5 waarnemingen van overvliegende exemplaren (steeds 1 exemplaar), 3 waarnemingen van een territoriaal roepend mannetje en 3 waarnemingen van paarverblijfplaatsen. Foeragerende dieren werden verspreid boven straten en in tuinen waargenomen. Het projectgebied zelf maakt geen essentieel deel uit van foerageergebied. Ook zijn geen essentiële vliegroutes aangetroffen. De gewone dwergvleermuis maakt diffuus gebruik van het gehele projectgebied zonder gebruik te maken van te begrenzen structuren. Tuinen, gebouwen en alle landschapselementen worden gebruikt om zich op te oriënteren.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

15

Uw brief

De paarplaatsen bevinden zich in het gevelvlak. Nauwkeuriger plaatsbepaling dan een gevelvlak was niet mogelijk. Op basis van de kenmerken van het gebouw kan de paarverblijfplaats zich bevinden in de spouwmuur, toegankelijk via een open stootvoeg, onder de dakgoot, achter boeiborden of achter gevelbeplating.

Uw kenmerk

Buiten het plangebied, in Complex 111 en aan de Meppelerstraatweg Fokkerweg, werden twee paarverblijfplaatsen aangetroffen. Deze verblijfplaatsen hadden geen binding met het plangebied. Andere verblijfplaatsen zijn binnen en grenzend aan het plangebied niet aangetroffen.

Klein glaskruid

Klein glaskruid en/of andere beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen in het projectgebied.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

Gierzwaluw

Het onderzoek is tijdens de broedperiode van de gierzwaluw uitgevoerd. De meest geschikte onderzoeksperiode is 1 juni tot 15 juli. Drie veldbezoeken zijn in deze periode uitgevoerd. De (kop)gevels van de woningen vormen voor de gierzwaluw geschikte nestgelegenheden. Daarom is de geleverde inspanning voldoende om de aan-of afwezigheid van nesten van de gierzwaluw te kunnen bepalen.

Huismus

Het onderzoek is tijdens de broedperiode van de huismus uitgevoerd. Door tweemaal onderzoek uit te voeren in de periode april tot en met 15 mei is conform het kennisdocument van de huismus onderzoek uitgevoerd. De geleverde inspanning is voldoende om de aan-of afwezigheid van nesten of rustplaatsen van de huismus te kunnen bepalen.

Vleermuizen

Het onderzoek voldoet aan het onderzoeksprotocol voor de gewone dwergvleermuis. Het onderzoek naar paarverblijfplaatsen is door 2 waarnemers uitgevoerd in de optimale onderzoeksperiode. Alle perioden zijn goed onderzocht. Tijdens het onderzoek zijn ook rondvliegende, zwermende vleermuizen voldoende in beeld gebracht.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Gierzwaluw

Door de renovatiewerkzaamheden gaat 1 nest van de gierzwaluw verloren. Er worden maatregelen getroffen om negatieve effecten op de soort te voorkomen. De werkzaamheden aan het blok waar de gierzwaluwen zijn aangetroffen vinden plaats in september. Dit is buiten de kwetsbare periode van de gierzwaluw. Ter vervanging van de huidige nestplaats worden 5 permante verblijfplaatsen aangeboden in de vorm van gierzwaluwneststenen. Deze worden aangebracht in de kopgevels van het betreffende blok, binnen enkele meters van de huidige verblijfplaats. In bijlage 4 is de locatie van deze neststenen weergegeven. Tijdelijke maatregelen worden niet genomen, omdat de permanente verblijfplaatsen geplaatst worden voordat de gierzwaluwen weer terugkomen in Nederland.

Huismus

Van de huismus gaan 17 verblijfplaatsen verloren door de werkzaamheden. De werkzaamheden omvatten alleen het vervangen van lage heesters in groenstroken. Tuinen blijven gehandhaafd. Ook bomen en grotere struiken in groenstroken blijven gehandhaafd. Er is daarmee geen sprake van een aantasting van essentieel functioneel leefgebied. Er blijven voldoende schuil- en foerageermogelijkheden voor huismus in en om het projectgebied aanwezig.

In de te renoveren blokken waar de huismussen zijn vastgesteld worden over de gehele dakvoetlengte vogelvides geplaatst buiten het kwetsbare broedseizoen. De permanente verblijfplaatsen worden tijdens de renovatiewerkzaamheden geplaatst. In totaal komt hiermee 300m aan verblijfplaatsen voor de start van het broedseizoen beschikbaar voor de huismus. In bijlage 4 is de locatie van de verblijfplaatsen (per zijde blok) weergegeven. Tijdelijke maatregelen zijn niet noodzakelijk omdat er in de omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden zijn.

Gewone dwergvleermuis

Van de gewone dwergvleermuis gaan 3 paarverblijfplaatsen verloren. Er moet op basis van de huidige kennis van gewone dwergvleermuis van worden uitgegaan dat paarverblijfplaatsen ook kunnen fungeren als winterverblijfplaats. Het gaat hierbij vaak om één tot enkele dieren (de paargroep, eventueel aangevuld met extra individuen, in totaal maximaal 10 dieren).

In de te renoveren blokken waar gewone dwergvleermuis is aangetroffen worden permanente, duurzame maatregelen getroffen. Na de werkzaamheden zullen er ten minste 12 inbouwkasten type Schwegler 1WI²² geplaatst worden in de gevels van de blokken als aangegeven in bijlage 4. Locatie en plaatsing zijn conform het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis. Bij plaatsing bevinden de invliegopeningen voor gewone dwergvleermuis zich op drie meter hoogte en hebben beschikking tot een vrije aanvliegroute. De Schwegler 1W1 zijn geïsoleerde kasten waarbij het microklimaat minder aan temperatuur-fluctuaties onderhevig is en minder gevoelig is

²² <https://www.waveka.nl/vleermuisbescherming/overwintering-vleermuiskasten/vleermuis-winter-verblijf-1wi.html>

voor vorst. Deze kast biedt daarmee een stabiel habitat aan gebouwbewonende vleermuizen waarbij de kritische minimumtemperatuur voor overwintering geborgd wordt. Volgens de leverancier wordt het ontwerp van deze winterkast al 'sinds jaren met zeer veel succes toegepast in onze vleermuis-overwinteringskast 1FW tegen de vorst'. Samenvattend kan gesteld worden dat de 1WI kasten op dit moment de best toepasbare inbouwvoorziening lijkt te zijn voor de vleermuizen.

Het uitvoeren van werkzaamheden aan de blokken waar vleermuizen zijn aangetroffen is met het oog op mogelijke overwintering alleen mogelijk in de actieve periode van vleermuizen, wat inhoudt dat de werkzaamheden voor 1 november worden afgerond, of dat potentiële verblijfplaatsen ongeschikt zijn gemaakt voor die periode. Het ongeschikt maken van de blokken met vleermuizen gebeurt voorafgaand aan de paarperiode (dus voor 15 augustus) zodat tijdens de isolatie-werkzaamheden geen vleermuizen kunnen worden geschaad. Voor blok 3 zou dit betekenen dat er in de broedtijd van huismus wordt gewerkt, wat verstoring voor huismus kan veroorzaken. Blok 3 wordt daarom begin oktober ongeschikt gemaakt: ruim voor de overwinteringsperiode van gewone dwergvleermuis en na de broedperiode van gierzwaluw en huismus). Dit is minimaal 2 weken voorafgaand aan de werkzaamheden aan de spouw, om vleermuizen voldoende gelegenheid te bieden het pand te verlaten.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

17

Uw brief

Uw kenmerk

Het ongeschikt maken wordt gerealiseerd door gaten en kieren dicht te maken met rugvulling (stroken schuimrubber) en gebruik te maken van exclusion flaps (vleermuisflappen). Door gebruik te maken van exclusion flaps kunnen de vleermuizen het pand verlaten, maar niet meer terugkeren. Ook open stootvoegen en spouwroosters worden afgedicht, waarbij steeds binnen een afstand van twee meter een ontsnappingsmogelijkheid wordt aangebracht in de vorm van vleermuisflappen. Ook worden passende maatregelen genomen om schade aan individuen te voorkomen zoals het toepassen van exclusion flaps voorafgaand aan de werkzaamheden.

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Gierzwaluw

Door de renovatie wordt 1 verblijfplaats van de gierzwaluw vernietigd. Deze bevindt zich in de kopgevel onder het dak. Als mitigatie voor de aanwezige nestplaats worden bij de werkzaamheden 5 neststenen ingebouwd op dezelfde locatie als de huidige nestplaats. Deze verhouding (meer dan 5 vervangende verblijfplaatsen per verloren verblijfplaats) is in overeenstemming met het kennisdocument. De gebruikte nestkasten zijn geschikt. Het kennisdocument geeft aan: "Neststenen die men bij nieuwbouw of renovatie inmetselt zijn de meest duurzame oplossing voor gierzwaluwen." Wel dient rekening gehouden te worden dat bij het inmetselen achter de nestkast nog voldoende isolatie geplaatst moet worden, anders ontstaan koudebruggen. De permanente verblijfplaatsen worden tijdens de werkzaamheden geplaatst, buiten het broedseizoen van de gierzwaluw. Hierdoor zijn deze direct beschikbaar voor het volgende broedseizoen (van 2020).

Doordat tijdig permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd, is er tijdens en na de werkzaamheden voldoende nestgelegenheid. Hierdoor komt de functionaliteit van het plangebied voor de gierzwaluw niet in gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen.

De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Daarom leggen wij deze maatregelen vast in de voorschriften, onder soortspecifiek, de gierzwaluw.

Huismus

Door de renovatie worden 17 nestplaatsen van de huismus vernietigd. Voor de start van het broedseizoen worden voldoende permanente, duurzame verblijfplaatsen binnen 200m van de huidige verblijfplaatsen aangeboden. De gehele dakrand van de beide gebouwen wordt weer beschikbaar gemaakt als nestplaats door het plaatsen van vogelvides. Aan de zijde als aangegeven in bijlage 4. Hierdoor worden voldoende alternatieve nestplaatsen aangeboden, overeenkomstig het kennisdocument. Doordat tijdig permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd, zijn er tijdens en na de werkzaamheden voldoende nestgelegenheid en schuilplaatsen. Hierdoor komt de functionaliteit van het plangebied voor de huismus niet in gevaar.

U biedt geen tijdelijke verblijfplaatsen aan. In de winter zijn volgens u in het groen voldoende schuilmogelijkheden. Naast het broedseizoen zijn ook aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen (met overdag temperaturen lager dan 0 °C) in de periode december tot en met februari kwetsbare perioden. Ook in die periode kan niet gewerkt worden, tenzij de nestlocaties buiten kwetsbare perioden ongeschikt zijn gemaakt en er op tijd (minimaal drie maanden voortijds) alternatieve verblijfplaatsen aangeboden worden.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

18

Uw brief

Uw kenmerk

Voorafgaand aan de werkzaamheden moeten de verblijfplaatsen ontoegankelijk worden gemaakt en worden gecontroleerd op aanwezigheid van huismussen. Een ecologisch deskundige dient voorafgaand aan het ontoegankelijk maken een visuele controle uitvoeren die moet beoordelen of er geen mussen aan het broeden zijn. Als er aanwijzingen zijn dat de huismus op dat moment aan het nestelen is op het te renoveren pand, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Als er geen broedgevallen zijn kunnen de verblijfplaatsen ontoegankelijk worden gemaakt zodat de huismussen kunnen uitwijken. U heeft geen maatregelen genoemd. Wij stellen voor om verblijfplaatsen ontoegankelijke te maken op een van de volgende wijzen (conform kennisdocument) het afsluiten met doeken, spouwborstels etc. of het openzetten van het dak. Een ecologisch deskundige ziet toe op de juiste werkwijze.

De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Daarom leggen wij deze maatregelen vast in de voorschriften, onder soortspecifiek, de huismus.

Gewone dwergvleermuis

Door de werkzaamheden worden 3 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis beschadigd en/of vernield. Paarverblijven kunnen ook als tijdelijk winterverblijf of als winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt worden.

Als permanente maatregel worden maatvoorzieningen gerealiseerd in de vorm van inbouwkasten in de gevels van 3 blokken op de locaties als aangegeven in bijlage 4. Voor de gewone dwergvleermuis wilt u werken buiten het paarseizoen, namelijk voor 15 augustus 2019. Voorafgaand aan de werkzaamheden wilt u de verblijven ongeschikt maken door te werken met het afsluiten van de openingen met exclusion flaps of door tocht te creëren waardoor de verblijfplaats ongeschikt raakt. De gevoelige perioden van de dwergvleermuis zijn in dit geval met name de paarperiode en winterperiode. Daarbuiten zijn werkzaamheden mogelijk.

Voor de gewone dwergvleermuis is een uitvliegcontrole noodzakelijk met een batdetector. Na de getroffen maatregelen moeten de vleermuizen 3 tot 5 dagen de tijd worden gegeven de verblijfplaats te verlaten onder voor vleermuizen gunstige omstandigheden (>10°C, weinig wind, maximaal motregen). Indien alsnog vleermuizen worden aangetroffen, dan moeten extra

maatregelen getroffen worden om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure dient herhaald te worden totdat geen exemplaren meer waargenomen worden. Vervolgens kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden.

Doordat tijdig permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd, zijn er tijdens en na de werkzaamheden voldoende verblijfplaatsen. Hierdoor komt de functionaliteit van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis niet in gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen.

De voorgestelde maatregelen in planning en aanbieden van duurzame permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Daarom leggen wij deze maatregelen vast in de voorschriften, onder soortspecifiek, de gewone dwergvleermuis.

Conclusie toetsing

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis verloren gaan. Hiervoor is ontheffing nodig. Door de genomen maatregelen in planning, en door het aanbieden van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen blijft voor de betrokken soorten de functionaliteit gewaarborgd.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project / de activiteiten

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

Er is geen andere bevredigende oplossing om het project te realiseren dan op de voorgestelde manier. Het enige alternatief voor woningisolatie is niets doen. Dit betekent uiteindelijk niet kunnen voldoen aan de internationaal gestelde energetische eisen.

Het project is locatiespecifiek. Het betreft bestaande gebouwen binnen genoemde plangebied die worden geïsoleerd. De onderzoeken zijn in een vroeg stadium uitgevoerd. Hierdoor is het mogelijk rekening te houden met voorkomende en nieuwe flora en fauna. Tijdens de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op beschermde soorten te voorkomen of te verminderen. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten en worden maatregelen genomen om effecten tijdens werkzaamheden te voorkomen.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

SWZ wil haar woningen renoveren om te voldoen aan de huidige woningeisen qua duurzaamheid en gezondheid. Voor de uitvoering van de isolatie zijn geen reële alternatieven. SWZ heeft tijdelijke maatregelen getroffen om tijdens de werkzaamheden huismussen en vleermuizen geschikte verblijfplaatsen te bieden. Er wordt buiten de kwetsbare periode gewerkt en de planning per woonblok is hier specifiek op aangepast. Na de werkzaamheden worden duurzame mitigerende maatregelen getroffen. Omdat de werkzaamheden niet op een andere locatie of andere wijze uitgevoerd kunnen worden is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van "de volksgezondheid of de openbare veiligheid en in het belang van "de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten".

Voor het milieu wezenlijk gunstige effecten

In internationaal verband is afgesproken dat de uitstoot van CO₂ in 2020 met ruim 20% is teruggebracht (dit staat verwoord in het Kyoto Protocol). Eén van de maatregelen is een betere isolatie van woningen. Slecht geïsoleerde woningen zorgen voor een groot aandeel in de CO₂ uitstoot. Door de woningisolatie wordt een deel van de CO₂ uitstoot teruggedrongen, wat beter is voor het klimaat. Woningstichting SWZ heeft zich geconformeerd aan deze afspraken en vervangt in de loop van de jaren zoveel mogelijk daken teneinde een grote energiebesparing dus ook milieubesparing te kunnen doen. Door het tegengaan van klimaatverandering worden ook de omstandigheden voor beschermde flora en fauna gegarandeerd.

In het belang van de volksgezondheid

Een relatie tussen de kwaliteit van het binnenmilieu en gezondheidsklachten is algemeen bekend. Landelijk wordt door het RIVM onderzoek gedaan naar de relatie tussen binnen milieu gerelateerde klachten en renovatie. Periodiek verschijnt een overzicht van milieu gerelateerde gezondheidsklachten bij GGD'en (RIVM rapport 200000004/20132). Het RIVM analyseerde gegevens over de ruim 9.000 meldingen die alle GGD'en in Nederland in 2011 en 2012 hebben geregistreerd. De meeste meldingen zijn afkomstig van bewoners van huurwoningen. Klachten over het binnenmilieu worden vooral toegewezen aan schimmels, asbest, vocht, plaagdieren en gebrekkige ventilatie. Mede daarom heeft het rijk het thema binnenmilieu als prioriteit 1 benoemd in de nationale aanpak Milieu en Gezondheid. Uit het onderzoek blijkt een consistente associatie tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten. Het is nog onduidelijk of vocht in het binnenmilieu al aanwezige luchtwegaandoeningen (bijvoorbeeld astma of chronische bronchitis) bij mensen alleen verergert of dat vocht deze aandoeningen ook direct kan veroorzaken (www.rivm.nl).

De geplande werkzaamheden hebben een positief effect op het binnenklimaat van de woningen. Door naïsolatie van muren en het dak van de woningen worden vochtproblemen en schimmelvorming voorkomen. Tevens wordt het aanwezige asbest²³ verwijderd als onderdeel van de werkzaamheden. Wanneer het asbest niet langer aanwezig is zijn asbest-gerelateerde gezondheidsrisico's die optreden door het loslaten en verspreiden van asbestvezels niet langer aan de orde. Door al deze maatregelen nemen gezondheidsrisico's af.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond. Renovatie en isolatie van woningbouw biedt een belangrijke verbetering van het binnenklimaat waardoor gezondheidsklachten minder kans krijgen. Ook de verwijdering van asbest draagt bij aan de volksgezondheid. Daarnaast is (voor gewone dwergvleermuis) het belang 'de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu

²³ AK blom, 8 februari 2019. Asbestinventarisatie van woningen, bergingen en een trappenhuis Isaäk van Hoornbeekstraat te Zwolle, Project 18/7667.

Datum
13.05.2019
Kenmerk
2019/0018887
Pagina
20
Uw brief
Uw kenmerk

wezenlijke gunstige effecten' voldoende aangetoond, omdat duurzame woningen bijdragen aan energiebesparing.

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

Gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van gierzwaluw is 'gunstig' (Sovon.nl; BIJ12 2017b). Gierzwaluwen zijn vrij algemeen in Nederland (BIJ12 2017b) en komen ook in de regio Zwolle regelmatig voor (NDFF, 14 november 2018). De soort broedt vrijwel alleen in steden en dorpen. Door het aanbieden van ingebouwde neststenen op dezelfde locatie als de huidige verblijfplaats wordt gezorgd voor duurzame maatregelen. Hiermee blijft voldoende nestgelegenheid aanwezig en is er door het project geen invloed op de plaatselijke staat van instandhouding van de gierzwaluw.

Huismus

Huismus is een algemene soort in Nederland (BIJ12 2017a) en komt ook in de regio Zwolle veelvuldig voor (NDFF, geraadpleegd op 14 november 2018). De landelijke staat van instandhouding voor huismus is 'matig ongunstig' (Sovon.nl; BIJ12 2017a). Door het plaatsen van vogelvides blijven de huidige dakranden geschikt en wordt voldoende vervangende nestgelegenheid aangeboden. Hiermee blijft voldoende nestgelegenheid aanwezig en is er door het project geen invloed op de plaatselijke staat van instandhouding van de huismus.

Gewone dwergvleermuis

De landelijke staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis wordt beoordeeld als 'gunstig' (BIJ12 2017c). Gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide en de algemeenste vleermuissoort in Nederland. De aantallen worden geschat op 300.000 tot 600.000 dieren (minez.nederland-sesoorten.nl). In Zwolle zijn waarnemingen van gewone dwergvleermuis algemeen (NDFF, 14 november 2018). Er zijn geen trends beschikbaar, maar de lokale staat van instandhouding wordt eveneens als 'gunstig' beoordeeld op basis van het landelijke beeld. Gewone dwergvleermuizen worden nagenoeg overal waargenomen waar bebouwing aanwezig is. Het is de meest algemene vleermuissoort van Nederland. Er zijn 3 paarverblijven vastgesteld. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis wordt niet aangetast doordat tijdig permanente vervangende verblijfplaatsen in de vorm van inbouwkasten worden gerealiseerd op dezelfde locatie als de huidige verblijfplaatsen.

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁴ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

²⁴ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁵. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor renovatie van complex 110, de Isaac van Hoornbeekstraat 1-96 in Zwolle te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

22

Uw brief

Uw kenmerk

²⁵ Art. 1.11, eerste en tweede lid

BIJLAGE 3 - Locatie waarnemingen van gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis

Datum
13.05.2019

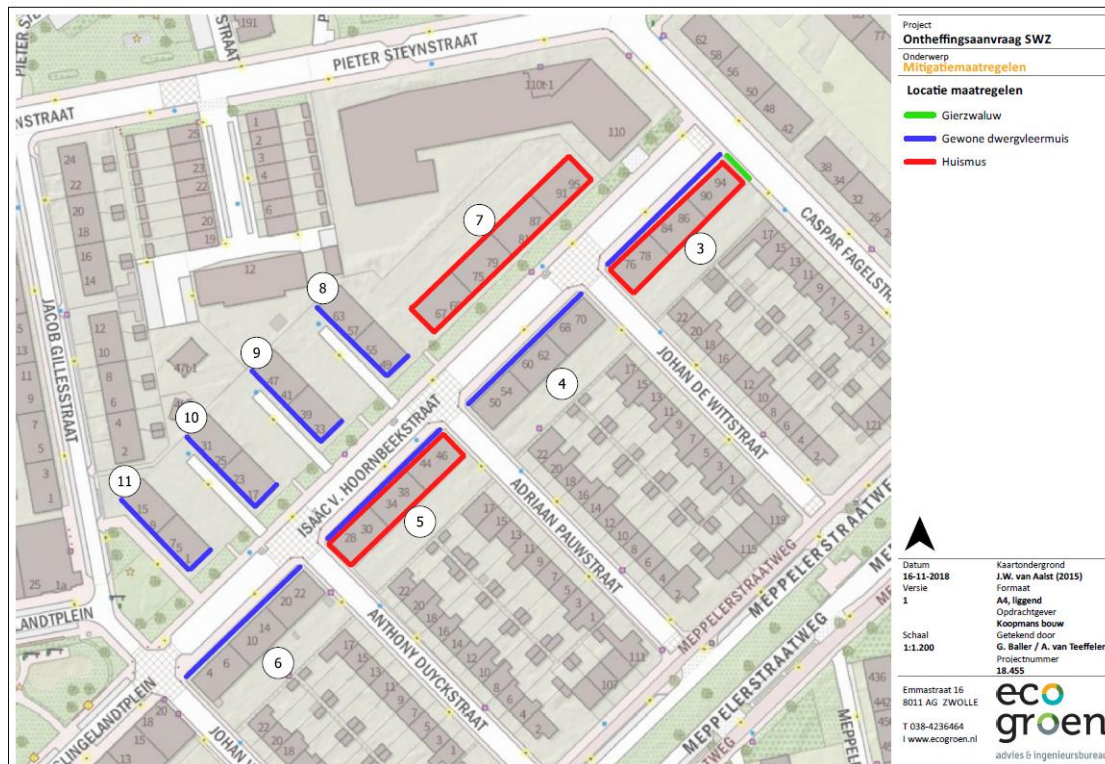
Kenmerk
2019/0018887

Pagina
23

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 4 - Locatie van de mitigerende maatregelen van gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis

Datum

13.05.2019

Kenmerk

2019/0018887

Pagina

24

Uw brief

Uw kenmerk